

Trst pokazal nov obraz

Kdor se je v nedeljo, 30. ja-
nuarja, hotel pokloniti spominu
treh časnikarjev, ki jim je raketa
v Mostarju, kamor so se bili na-
potili po službeni dolžnosti, ta-
ko kruto pretrgala nit življenja,
in pokropiti njihova trupla, ni
mogel verjeti svojim očem, ko je
videl, kolikšna množica se je po-
mikala od trga Dalmacija po uli-
ci F. Severo do deželnega sedeža
radiotelevizijske ustanove RAI.
Tu so namreč v velikem radij-
skem studiju v pritličju ležali na
parah naši trije nesrečni kolegi.

Tisočem in tisočem ni bilo žal
žrtvovati lepe januarske nedelje,
prav nič jih ni motilo, če so se
morali truditi nekaj ur, preden so
se lahko od blizu in osebno po-
slovlili od rajnih in so lahko iz-
razili globoko sožalje ter solidar-
nost hudo prizadetim ženam, ot-
rokom, staršem, sorodnikom. Ob
pogledu na množico, ki se je po-
časni, zbrano, molče pomikala pro-
ti kraju žalosti, si moral zares biti
ganjen in te je moralo zares ne-
kaj stisniti pri srcu.

Kdor spremlja ali opazuje vsa-
kodnevno dogajanje v Trstu, je
ob nedeljskem prizoru gotovo bil
iznenaden in presenečen. Kako
naj bi tudi ne bil, saj mnogi naši
bralci gotovo imajo še zelo živo
pred očmi dogajanje na tržaški
Pomorski postaji ob znanem te-
levizijskem neposrednem preno-
su pred nekaj meseci. Od nacio-
nalističnih in šovinističnih prv-
kov naščuvana publika je tedaj
brez najmanjšega sramu kazala
največji prezir in sovraštvo do
nesrečnega prebivalstva v Bosni.
Hitela je poudarjati, da jo do-
godki v Bosni prav nič ne briga-
jo; pobijanje in medsebojno klan-
je naj bi tamkajšnjemu ljud-
stvu bilo nekaj prirojenega, ne-
kaj, kar sodi v njegovo naravo.
Tako je pred televizijskimi ka-
merami rohnel znan tržaški mi-
sovski prvak.

Ali se je zdaj v tem našem
Trstu zares nekaj premaknilo?
Tudi slovenska beseda med žal-
nim obredom v stolnici sv. Justa
na dan pogreba ni nikogar mo-
tila! To je lahko ugotovil, kdor
je gledal televizijski neposredni

DRAGO LEGIŠA

Ob tragični smrti treh tržaških časnikarjev

Njihovo delo moramo nadaljevati mi

Minilo je le nekaj dni, in vendar
se mi zdi že cela večnost, odkar je ubi-
jalska raketa pred bolnišnico v mus-
limanskem predelu Mostarja prekinila
življenjsko nit Saši, Marcu in Dariu,
pa še vedno upamo, da je le sen, da
se bomo prebudili, da more ne bo več
in da bo vse kot je bilo.

SAŠA RUDOLF

V obupu, ki polni srca, se sprašu-
jemo, zakaj je bila potrebna njihova
žrtev, saj se v Mostar niso prišli voj-
skovat, pač pa so nameravali s sliko
in besedo seznaniti svet z grozotami,
s trpljenjem otrok, vojnih sirot. Krv-
niki so dobro vedeli, da je resnica
glavni nasprotnik, da so jim nevar-
nejše slike in besede od raket, topov-
skih izstrelkov, granat ali rafalov iz
mitraljezov.

Obup bo prestal, posušili bomo
solze, ostala pa bo sveta jeza, ki si ne
želi maščevanja, iskanja krivcev, pač
pa zahteva, da tragedije ne pozabimo,
da nam bo ostal vklesan spomin na
njihovo žrtev, da se bomo vedno v pol-

nem zavedali, zakaj so se odpravili na
nevarno pot. To ni bila želja po pu-
stolovščini, iskanje poklicne afirmacije
in nagrad, pač pa za visoko profesio-
nalno delo, za prispevek, čeprav le
skromen, h gradnji zaustavitve voj-
nih grozot, k pomiritvi, ki jo Bosna
in Hercegovina krvavo potrebuje.
Tega se moramo zavedati, to ohrani-
ti v spominu, njihova žrtev mora do-
besedno prisiliti vse, da delo, ki so ga
začrtali Saša, Marco in Dario, nada-
ljujemo in dokončamo. Vsi smo za to
poklicani: mi, ki smo zadolženi za
vestno in pošteno informiranje javno-
sti, pa tudi vsi ostali, vsak po svoji
moči, vsak kot se mu zdi najprimer-
neje.

Tako se bomo oddolžili njihovega
spominu.

Ljudi dobre volje ne manjka, o tem
prikažajo dopisi, brzojavke, telefonski
pozivi, dolge vrste ljudi, ki so se jim
prišli pokloniti, ko so ležali na parah
v radijskem studiu, množica, ki je
spremljala njihov pogreb, milijoni, ki
so žalno mašo iz stolnice sv. Justa
spremljali po radiu in televiziji.

Saša, Marco in Dario, na vsake-
ga me vežejo delovni spomini, čudo-
viti trenutki, ki smo jih preživeli sku-
paj.

Saša: bil si, kako nepopisno težko
je pisati o tebi v preteklem času, tako
ponosen na svojo narodno pripadnost,
biti Slovenec je bilo zate nekaj lepega,
poštenega, kulturnega. Bil si pošten
in plemenit v vsakem trenutku, tudi

NAŠE SOŽALJE

Ob prezgodnji smrti
dragega moža in očeta Sa-
še Ota izrekamo ženi dr.
Milenci, sinčku Milanu in
sorodnikom globoko obču-
teno sožalje.

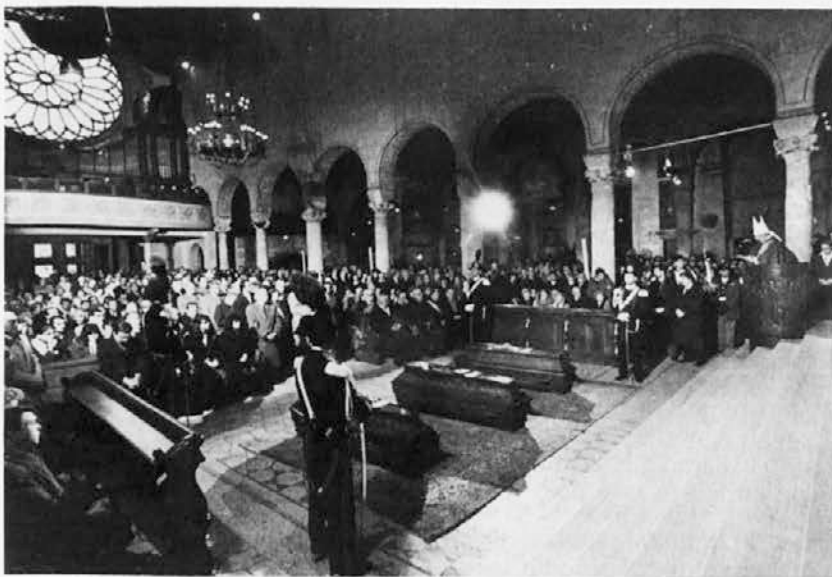
Uredništvo in uprava
Novega lista

v najtežjih, ko v hipu ločiš polnega
človeka od povprečneža.

Marco: bil si vedno radoveden, kar
je odlika pravega časnikarja, ki se ne
zadovoljuje s prvo razlago, pač pa ho-
če argument poglobiti, ga spoznati v
podrobnostih. Še in še si zahajal v slo-
vensko redakcijo, da bi zvedel kaj več
o nas, o dogajanju, zgodovini, tradi-
cijah ne samo Slovencev, pač pa tudi
Hrvatov, Srbov in Muslimanov.

Dario: na videz v vase zaprtega
značaja, si bil odprt ljudem, ki si jih
spoštoval. Rad si govoril o svoji hčer-
ki, pripovedoval o trdem delu v ške-
denjski železarni in naporu v večer-
nih šolah, vpisu na univerzo, pa tu-
di o ljudeh na Proseku, sosedih.

Bosna še dalje gori, nedolžni ljudje
umirajo, kot ste padli vi trije. Krvni-
kom, ki zavajajo množice, gorja še ni
dovolj, svet pa je prešibak in v svo-
jem egoizmu ne zna najti prave poti
k zaustavitvi bojev. Toda želja po mi-
ru mora nujno premagati trenutno
nemoč. Ostajajo le še pogajanja, kaj-
ti za vojaško intervencijo je prepozno,
rak se je že preveč razširil, da bi ga
bilo moč odpraviti s kirurškim pose-
gom. Toda pogajanja morajo poteka-
ti enotno, svet mora pokazati enot-
nost, pokazati napadalcu, da gre to-
krat za res. Pogajanja naj bodo sila in
prisila.

Posnetek s pogreba treh članov tržaške televizijske ekipe RAI v stolnici
sv. Justa v ponedeljek, 31. januarja. Mašo je daroval tržaški škof msgr. Lo-
renzo Bellomi. V slovenščini je berilo podal Livij Valenčič, prošnji pa prebra-
la Marko Tavčar in Ivo Jevnikar. (foto Kroma)

V torek, 1. t. m., so se pokojnih spomnili tudi na seji deželnega in tržaške-
ga občinskega sveta, za Sašo Oto pa je bila v Srenjski hiši v Borštu žalna
seja, ki se je je udeležilo veliko prijateljev, sovaščanov in kolegov. Govorili
so dolinski župan Marino Pečenik, odgovoren za slovenska poročila RAI Sa-
ša Rudolf, predsednik domačega društva »Slovenec« in tajnik fotokrožka Trst
80 Darko Bradassi.

RADIO TRST A

■ ČETRTEK, 3. februarja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Po poteh naših izseljencev; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Marjan Tomšič: »Oštrigeca«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale: Veš, poet, svoj dolg? 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Dopisnice z najbližnjega vzhoda.

■ PETEK, 4. februarja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Dopisnice z najbližnjega vzhoda; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Marjan Tomšič: »Oštrigeca«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Poslušajmo, rišimo in pišimo!«; 14.30 Krajevne stvarnosti: Od Milj do Devina; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.30 Slovenska lahka glasba.

■ SOBOTA, 5. februarja ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 9.00 Z zdravo hrano do zdravega duha; 10.00 Poročila; 10.10 Kogojevi dnevi '93; 12.00 Krajevne stvarnosti: »Ta rozajanski glas« — oddaja iz Rezijske; 12.45 Krajevne stvarnosti: Glasnik Kanalske doline; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon; 15.00 »Ena se tebi je želja spolnila« — romantični sprehodi v neponovljivo obdobje umetnosti; 16.00 75 let po svetovni vojni; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Prežihov Voranc: »Dobrodober«.

■ NEDELJA, 6. februarja, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Pravljica — toda ne popolnoma«; 12.00 Srednjeevropski radijski obzornik; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Vice«; 14.45 Špomska oddaja za umrle kolege; 15.00 Krajevne stvarnosti; 15.30 Šport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prirediteljev.

■ PONEDELJEK, 7. februarja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj: Izidor Predan; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Marjan Tomšič: »Oštrigeca«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nagradna abeceda — radijska kviz oddaja za otroke; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Brezposelnost: teorija in praksa.

■ TOREK, 8. februarja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Marjan Tomšič: »Oštrigeca«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Vice«.

■ SREDA, 9. februarja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Srednjeevropski radijski obzornik; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Marjan Tomšič: »Oštrigeca«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu; 15.00 Made in Italy; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Literarne podobe: Šest sodobnih tržaških pesnikov.

Jurij Paljk

Ob smrti teh treh fantov vidimo, kako strašno je za ljudi v Bosni

Do sedaj smo vojno v Bosni gledali samo na televizijskih zaslonih in še sedaj mi zvenijo v ušesih besede, ki jih je izrekel direktor časnikarjev tržaške mreže Rai, Fulvio Molinari v Gorici, ko se je udeležil nekega posveta o vojni v Bosni in na Hrvaškem. Rekel je takole: »Pred dnevi me je poklicala neka gospa in mi dobesedno ukazala, naj preneham s predvajanjem posnetkov iz vojne v Bosni. Povedala je še, da jo to

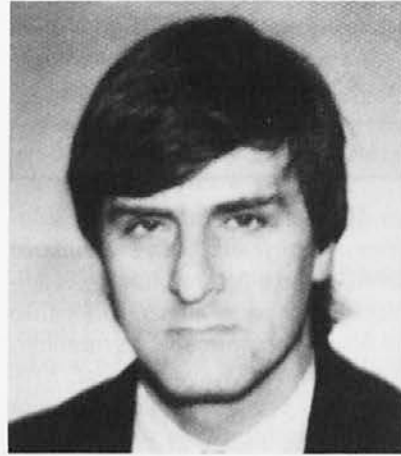
Saša Ota

izredno moti, ker prav takrat, ko oddajamo mi televizijski dnevnik, ona z družino doma večerja.« Nadaljeval je z ugotovitvijo, da bi radi tudi v Italiji, podobno kot drugod na Zahodu, pozabili na vojno, ki jo imamo pred vrati.

Prav ob smrti teh treh fantov vidimo, kako kruta je vojna, kako strašno mora biti za nedolžne ljudi v Bosni in na Hrvaškem, kjer jih ubijajo vsak dan in vsak dan ubijejo tudi košček Evrope. Vem, da je zelo težko pisati o tem, vem, da lahko kot mali ljudje, kar v bistvu smo, zelo malo naredimo. Lahko pa. Najprej bi še posebno kot Slovenci in bratje narodov, ki so v vojni vihri, morali vedeti, kaj vojna sploh pomeni za ljudi, ki so v njej in takoj za tem tudi, kaj ta vojna pomeni za vso Evropo, da niti ne govorim o Združenih državah Amerike, Amerike, ki je vedno in samo gledala najprej na svoje koristi in šele nato na vse ostalo.

Za Evropo, v kateri Slovenci od vedno živimo, saj bi geografsko težko našli bolj evropski narod od našega, pomeni vojna v Bosni vsakodnevni poraz, tako politični kot moralni, saj ni znala in tudi hotela tega masakra preprečiti, tega klanja ustaviti in tako pokazati, da še verjame v tiste krščanske ideje in ideale, ki so jo nekoč napravili Evropo, tisto razsvetljeno Evropo, ki je res lah-

ko bila vzor drugim, ker je iz stare Grčije potegnila ljubezen do umetnosti, iz starega Rima spoznavanje in državniško miselnost, vse to pa oplemenitila s krščanskimi ideali. Danes pa ob vsakem umrlem človeku v Bosni pada na izpitih, v svojem egoizmu in dajdam zaslepljenosti ne vidi dlje, kot do polnega hladilnika dobrot in udobnosti varnega doma, ki pa postaja iz dneva v dan manj varen in manj udoben. Ne vem, če

Marco Luchetta

kdaj vsakdo izmed nas pomisli, da je vojna v Bosni lahko samo velika vaja pred veliko večjimi vojnami in pred veliko večjim klanjem, saj bo morala Evropa pustiti iste stvari tudi drugim samodržcem, kar je pustila Miloševiću in kar sedaj dopušča tudi drugemu velikemu klavcu Tadjmanu. Kot je padla in vsak dan pada Bosna, bo lahko padla Makedonija, vse ostale manjše države, da ne govorimo niti o klanju, ki se lahko pripeti v Rusiji in njenih bivših republikah.

Ob vsem tem se človek čuti nemočnega in že kar pravilo je postalo naše opravičevanje, da res ne moremo ničesar storiti, res ničesar ukreniti. Pri tem pa pozabljamo, da smo izgubili kot Evropejci vsak čut za solidarnost, da se zapiramo v svoje udobne domove, da izklapljam TV sprejemnike, ko zagledamo smrt na ekranu, da nočemo deliti gorja z nobenim od prizadetih, da se otepano vojnih beguncev kot huđič križa. Italija je država, ki najmanj stori za vojne begunce, ker pravi, da nima prostora zanje, da nima denarja zanje.

V Červinjanu, ki spada v goriško nadškofijo, jih je strpala v kasarno 450, vsi ti begunci tam živijo v nemogočih razmerah in sam predobro vem, kako težko jim je, ker vidijo, da jih ne maramo, da se jih otepano. Živim namreč v

soseščini. Najbolj težko mi je, ko gledam otroke, ki so slabo oblečeni, ki izgubljajo iz dneva v dan smisel za dom in za svoje dostojanstvo, ki ga seveda imajo, tako kot mi. Ljudje so. Kot mi. Za te ljudi lahko naredimo veliko. Da je to res, je živ dokaz goriška škofijska dobrodelna organizacija Caritas, katere direktor duhovnik don Dipiazza je pred kratkim povedal v javnosti, kako malo čuta za solidarnost je na Goriškem. V celem lanskem letu je zbral komaj pol milijarde lir za vse delovanje te organizacije in niti počenega groša ni dobil od nobene javne ustanove, celo nekaj denarja je posodil krajevni zdravstveni enoti, da je lahko odkupila neko stavbo za duševno prizadete in mu ga sedaj nočejo vrniti. Vse ostalo je prejel

Dario D'Angelo

od posameznikov, ki še vejo, da so ljudje še v stiski.

Naj mi bo dovoljeno, da povem, da ima goriška Caritas odprti poseben bančni račun, na katerega lahko vsakdo nakaže 50 tisoč lir vsak mesec in tako za eno leto posvoji neko vojno siroto v Bosni in na Hrvaškem, kjer je tudi veliko vojnih sirot, otrok, ki so izgubili vse v preletni vojni, tudi nasmeh, tudi zadnje upanje, da bo enkrat konec klanja. 50 tisoč lir na mesec pomeni zelo malo za povprečno slovensko družino v zamejstvu, saj za ta denar kupimo ene slabe kavbojke, eno dobro CD ploščo, pojemo pet pic, kupimo samo eno vstopnico za rock koncert nekega italijanskega povprečneža, pojemo samo eno kosilo v restavraciji. Teh 50 tisoč lir pa reši eno človeško življenje neke vojne sirote in mu omogoči kolikor toliko dostojno življenje in šolanje, mu morda celo vrne nasmeh. Lepo bi bilo, če bi tudi slovenske družine na Goriškem posvojile vsaka svojega otroka, ki je v vojni v Bosni izgubil vse. Ta bančni račun se namreč imenuje »Posvojitev na daljavo«. Eno leto dajemo vsak mesec 50 tisoč lir za enega otroka, ki je v vojni izgubil vse, največkrat tudi starše, tako, da še priimka nima. Lepo bi bilo, če bi tako pokazali našo voljo, da se vojna čimprej neha. Seveda s tem vojne ne bomo ustavili.

Tudi Goriško pretresla smrt časnikarske ekipe postaje RAI

Tudi Goriško je strašno pretresla smrt časnikarske ekipe tržaške radiotelevizijske ekipe postaje RAI. Prvič zaradi tega, ker na Goriškem vsi poznajo družino Rustja in še posebno Milenko Rustja, ki je bila poročena s snemalcem tržaške televizijske ekipe, Sašom Oto. Vse pa je novica o tragični smrti treh novinarjev pretresla tudi zato, ker nam je smrt iz bosanske vojne pokosila naše ljudi in nam tako jasno dala vedeti, da je vojna v Bosni veliko bliže našim udobnim domovom, kot smo si sami pripravljene priznati, da se vojna tiče tudi nas, da ni to neka vojna, ki jo samo gledamo na televizijskih ekranih, ampak da je to vojna v samem središču Evrope in se nas še kako tiče. Ob izgubi dragega Saše moramo Milenki in vsej družini izreči najprej globoko in občuteno sožalje, malemu Milanu, ki je izgubil očeta, pa samo zaželeli, da bi rasel v miru in zrasel v fanta, ki naj bo čim bolj podoben očetu, ki je vedno imel dobro besedo in še lepši nasmeh za vsakogar.

Naj bo ta zapis posvečen Sašove- mu nasmehu in njegovemu poštenemu delu, njegovi vedrini, ki ti jo je podaril ob vsakem bežnem srečanju. Srečanja z njim so bila vedno bežna, ker je imel službo, ki mu je krađla čas in mu tudi ukradla življenje. Pa vendar je vedno našel čas, da se ti je nasmehnil, ti povedal, kako gre.

Ko sem ga spraševal, ko se je vračal iz Srbije in pozneje iz vojne, katera nam ga je vzela, sem ga vedno vprašal, kako je »tam doli« in vedno se mi je nasmehnil in rekel samo: »Saj veš, kako je. Strašno je.« In potem je veliko raje govoril o Milanu in Milenki, ženi, na katero me je vezalo prijateljstvo in me še od samega prihoda v Trst, kjer smo se vsi spoznali na univerzi. Govoril je o tem, kako preureja hišo in vedno se je nasmehnil, ko sva ugotovila, da oba premalo hodiva na Vipavsko, kjer je našel z Mileno svoj drugi dom, hodila sta namreč v Križ na dom njenih staršev.

Njegovega nasmeha sedaj ni več. Ostal je v Mostarju, kjer je Sašo ubilo sovraštvo, ki je od vedno v temeljih vsake vojne, tudi sedanje bosanske vojne.

Manjkal nam bo vsem, kot lahko le manjka fant, katerega smo vsi radi srečevali, ker nam je vedno veliko dal, s svojim delom in s svojim nasmehom, z vedrino, ki je božji dar in prava redkost danes.

Saša je bil fejest fant, fajn fant, kot je rekla moja mati, ki ga je spoznala na moji poroki, ko je nevsiljivo delal fotografske posnetke, mi napravil lepe fotografije, lepe zato, ker nas ni postavljaj v nobeno nenaravno pozno. Fejest fant je bil Saša, rad je imel živ-

ljenje, tako, kot je. To se je tudi iz njegovih fotografij videlo.

Nanj nas je vezalo prijateljstvo, tista nesebična čustva, ki se jih ni nikdar sramoval, ko je rekel, da mu je lepo med slovenskimi ljudmi, med nami. Manjkal nam bo vsem. Posebno tisti njegov nasmeh, tista prešernost in veselje, ki ga je vedno pokazal, ko te je srečal.

Jurij Paljk

Trst pokazal nov obraz

◀||| ■
prenos po prvem omrežju. Poročevalec je celo z vidno simpatijo pojasnil, da je bil televizijski snemalec Saša Oto Slovenec in globoko zakoreninjen v svojo narodno kulturo. Pomembno je ob tem poudariti, da je izvajanja poslušalo nekaj deset milijonov ljudi po vsej Italiji.

Žalost, bolečina in celo sveta jeza so ob tragični smrti mladih mož in očetov seveda povsem razumljive in upravičene. Toda kljub temu njihova žrtev gotovo ni in tudi ne more ter ne sme biti zaman. Vse nas je njihova smrt najprej spomnila, da se strašno gorje nahaja pred našim hišnim pragom; na lastne oči lahko vidimo, da so ljudje slabši od živali, ko ni več strpnosti, medsebojnega spoštovanja, mirnega sožitja. Vsi lahko ugotovimo, v kakšen

Prihodnje volitve in Slovenci

Bližnja bodočnost nam prinaša letos vrsto volitev, na katerih bodo morali državljani izreči svoje mnenje o političnih in upravnih vprašanjih. Čakajo nas najprej politične volitve, ki bodo 27. marca, na katerih bodo volivci izvolili nov parlament, tj. poslansko zbornico in senat. Nato bodo nekaj kasneje (čas ni še določen) tudi predčasne upravne volitve. Pri nas zadevajo v glavnem tržaški pokrajinski in goriški občinski svet. In končno še 12. junija evropske volitve. Torej kar cela vrsta pomembnih volilnih srečanj, ki bodo gotovo — zlasti nekatere — korenito spremenile dosedanje politično podobo v Italiji. Ker bodo prve na vrsti parlamentarne volitve, se za sedaj zaustavimo pri njih.

Politične reforme prinašajo s seboj tudi velike politične posledice. Gre za prvi preizkus novega večinskega volilnega zakona za parlament, ki bo gotovo skoraj popolnoma spremenjen. Sedaj se kujejo nova zaveznitva, ki jih volilni zakon nujno predvideva in zahteva. Tako so vse glavne politične sile na delu, da iščejo možne povezave. Posebno na sredini se obetajo velike novosti, ki jim botrujejo predvsem Segni, Pannella, Bossi in televizijski magnat Berlusconi. Bolj v senci tradicionalne stranke, nenazadnje nova Ljudska stranka z Martinazzolijem. Sicer pa si tu oglejmo možna izhodišča za slovenske volivce.

Do tega trenutka seveda ni še nikakih jasnih perspektiv, kako bo nov volilni zakon s povezavami vplival na naše politične dejavnike. Do sedaj smo se ločili predvsem ideološko-politično in glede na samostojni nastop oz. prisotnost v italijanskih strankah, zlasti levičarskih. V tem oziru bo gotovo prišlo do novih premikov, ne vem pa še kakšnih. Zanima nas še po-

sebej, kako se bomo obnašali slovenski volivci, ki smo vedno podprli samostojni oz. manjšinski nastop na državnih in evropskih volitvah. Slovenska stranka sicer že deluje v iskanju konkretnih oblik sodelovanja oz. povezav z raznimi demokratičnimi silami. V tem jo tudi potrjuje pozitivna izkušnja z zadnjih tržaških občinskih volitev. Res da niso vse izkušnje za vse potrebe in področja enake. Vendar so lahko vzrok za razmišljanje in poglobljanje stvarnosti.

Menimo, da bo naša izbira zelo važna pri teh za državo najvažnejših letošnjih volitvah. Slovenci moramo biti v tej ali drugi obliki prisotni kot politični subjekt. To pomeni, da bo naša samostojna stranka gotovo iskala primernih poti za aktivno vključitev v politične procese in oblikovanja koalicijskih, ki pa morajo v vsem odgovorjati našim načelom in postavitvam!

a. b.

Pismo uredništvu

O knjižnici p. Stanislava Škrabca

V zanimivem članku Ivana Žerjala o prireditvah, ki jih v Novi Gorici pripravljajo ob stopetdesetletnici rojstva jezikoslovca p. Stanislava Škrabca, ki je več kot štiri desetletja deloval v frančiškanskem samostanu na Kostanjevici (Novi list 20.1.1994, št. 1906, str. 6), se je žal vtihotapil nespo- razum, ki ga je treba pojasniti.

Škrabec samostanu na Kostanjevici žal ni zapustil svoje bogate knjižnice, ki naj bi bila zaradi neurejenosti že dalj časa zaprta, kot piše v članku. Kje se danes nahaja Škrabčeva osebna knjižnica in ostala zapuščina danes ni jasno. Gotovo je ob prvi svetovni vojni odpotovala z ali za njim, ko se je samostanska družina morala umakniti pred soško fronto. Kje je ostala, nam zaenkrat ni znano in o tem poizvedujemo in bomo vsakemu, ki bi nam lahko pomagal s kakšno informacijo, hvaležni.

V samostanu pa razpolagajo z dragoceno samostansko knjižnico, ki so jo v spomin na slavnega brata poimenovali po njem. Ker je knjižnično gradivo ogroženo in ni urejeno, obsega pa številne stare tiske, trideset inkunabul itd. je ta samostanska knjižnica zaprta za javnost. V programskem okviru Škrabčevih dnevo je predvideno tudi restavriranje gradiva in urejanje te Škrabčeve knjižnice, ki pa ne obsega jezikoslovčeve zapuščine, pač pa njemu v čast nosi njegovo ime.

Frančiškanski samostan Kostanjevica v Novi Gorici leži na griču Kostanjevica, domačini mu pravijo tudi Kapela. Tako prireditve v čast Stanislava Škrabca ne bodo potekale v Kostanjevici (recimo nekje na Dolenjskem), pač pa na Kostanjevici, na griču ob Novi Gorici.

Zoltan Jan

Prof. Lojzka Bratuž ob izidu svoje nove knjige Besedila nadškofa Attemsa nam marsikaj povedo o naši preteklosti

Prav v teh dneh je prišla iz tiskarne knjiga z naslovom »Manoscritti sloveni del settecento«, v kateri je v slovenskem originalu in italijanskem prevodu objavljenih šest pridig prvega goriškega nadškofa Karla Mihaela Attemsa. Besedila je zbrala, uredila in pripravila za tisk prof. Lojzka Bratuž, knjigo pa je izdal Inštitut za vzhodnoevropske jezike in književnosti na videmski univerzi, kjer avtorica poučuje. Prof. Bratuževa je lani že izdala obširnejšo knjigo o Attemsu, v kateri je objavila 28 njegovih besedil. Delo »K. M. Attems – slovenske pridige« je izšlo pri Založništvu tržaškega tiska.

O prvem goriškem nadškofu je bil govor tudi v ponedeljek, 31. januarja, v prostorih Društva slovenskih izobražencev v Trstu. Gosta sta bila zgodovinar prof. Luigi Tavano, eden ustanoviteljev goriškega Inštituta za družbeno in versko zgodovino, ki se je začel med prvimi zanimati za Attemsovo življenje in delo, ter prof. Bratuževa. Ob tej priložnosti je tudi odgovorila na nekaj vprašanj.

Prof. Lojzka Bratuž

Začnimo najprej z Vašo najnovejšo knjigo, ki je prav v tem času izšla v Vidmu. Kakšna je vsebina tega dela in kakšni publikum je namenjena?

Delo vsebuje samo šest pridig škofa Attemsa v prepisu originala – delno sem slovenski tekst popravila in posodobila – ter v italijanskem prevodu. Ena pridiga je objavljena tudi v fac-similu, tako da lahko bralec vidi, kako je nadškof zapisoval svoje misli. Dve od objavljenih pridig sta bili napisani za pastirski obisk, tri so namenjene raznim bratovščinam, ena je bila zapisana ob posvetitvi neke cerkve. Vsa besedila, razen krajšega odlomka, doslej niso bila še nikoli objavljena.

To študijo sem predvsem napisala z namenom, da italijanski javnosti približam našo preteklost. Tudi ta Attemsova besedila so namreč dragocen dokaz naše prisotnosti na tleh tedanje goriške nadškofije, ki je poleg naših krajev in Goriške obsegala domala vso današnjo Slovenijo in tudi del Avstrije.

V Vaši prvi knjigi o Attemsu, ki je izšla lansko leto, je zbranih skoro trideset njegovih pridig. Kaj vas je pri tem prvem goriškem nadškofu najbolj pritegnilo?

V delu sem zbrala 28 pridig od 61, ki sem jih imela na razpolago. V besedilih Karla Mihaela Attemsa me je predvsem pritegnilo dejstvo, da je svoje pridige pisal v jeziku, ki so ga govorili verniki. Naravnost očaralo me je, da se je znal človek v takem položaju (poleg tega, da je bil nadškof, je bil namreč tudi plemiškega rodu) in v tistem času približati ljudem. Sproščeno se je pogovarjal v vseh jezikih, ki ga je govorilo ljudstvo na »njegovem« ozemlju, kjer je bilo sicer 75 odstotkov Slovencev.

Kdaj ste se začeli zanimati za to osebnost in kje ste črpali vire za svojo raziskavo?

V 80. letih so v Gorici začeli raziskovati Attemsovo zapuščino. S tem se je začel ukvarjati Inštitut za družbeno in versko zgodovino iz Gorice, ki je za ta veliki načrt pridobil tudi strokovnjake iz Avstrije in Slovenije. Tudi sama sem se tako začela zanimati za prvega goriškega nadškofa. V Goriški semeniški knjižnici sem odkrila sveženj Attemsovih rokopisov, skupno 61 pridig. Ko sem jih prebrala, sem si takoj rekla, da je te tekste vredno objaviti, saj so zanimivi tako za nas Slovence, ker nam marsikaj povedo o naši zgodovini, kot tudi zato, ker razkrivajo veličino Attemsovega duha.

Kaj bi povedali o vsebini teh pridig?

Samo to, da so preproste, razumljive, dostopne vsakomur. Nadškof se je trudil, da bi ljudi prepričal na nevsiljiv, večkrat prav prisrčen način. Seveda se zna tudi postaviti kot učitelj in grozi s pogubljenjem. Vendarle pa na vsaki strani svojih zapisov ohranja človeški odnos do vernikov. Kljub svojim izrednim intelektualnim sposobnostim je znal vsem govoriti kot človek človeku. Pridige je hotel vedno pisati sam, čeprav bi to lahko zanj delali drugi, prav zato, ker je hotel ohraniti pristen stik z ljudmi in jim ni hotel pridigati s prižnice.

Pogovor je zapisala
Helena Jovanovič

Sodelovalo bo 9 vozov in (vsaj) 3 skupine

Letošnji 27. Kraški pust napoveduje kopico novosti

Pust bo že prihodnji teden raztresel veselje in razposajenost tudi po Krasu, kjer se že nekaj mesecev po raznih vaseh pripravljajo na 27. Kraški pust. Svečan sprevod s kraljem in kraljico na čelu bo v soboto, 12. t.m., pustne skupine pa bodo ob 14. uri krenile s Pikelca in se odpravile na obhod vasi do Brdine, kjer bo nagrajevanje. Letošnji Kraški pust prinaša s seboj nekaj organizacijskih in drugačnih novosti. Najprej je treba poudariti, je opozoril eden glavnih organizatorjev te prireditve Igor Malalan, da se je sodelovanje naših pustnih veseljakov razširilo tudi na Avstrijo. Prvič bodo na tej prireditvi nastopili člani pihalnega orkestra iz Graza. Veseljačenje se bo pričelo že v četrtek, 10. t.m., ko si bosta kralj in kraljica ogledala izložbe na Opčinah in izbrala najlepšo.

Za 27. Kraški pust bo drugačna tudi žirija. Tako so namreč odločile sodelujoče vasi, ki so izrazile željo, da bi ocenjevalno komisijo odslej sestavljalo 5 oseb – seveda takih, ki niso neposredno soudeležene pri tej prireditvi. Imena članov žirije bodo ostala skrivnost... do pusta. Še nekaj je treba povedati. Namreč to, da od letos dalje ne bo več možna zmaga ex aequo. V slučaju, da bosta dva vozova ali skupini dobili enako število točk, bo morala komisija s ponovnim točkovanjem določiti zmagovalca. Kar pa zadeva podporo vozovom in skupinam, ki se

niso uvrstili na prva tri mesta, bo ta od letos dalje sorazmerna z uspehom, torej s številom točk, ne pa za vse enaka kot doslej.

Kralj in kraljica bosta letos iz dolinske občine. S to izbiro so hoteli organizatorji tudi dokazati, da ni nobene »konkurence« s pustno prireditvijo na drugem delu naše pokrajine, ampak da obstaja prijateljsko sodelovanje. Prireditelji Kraškega pusta so trenutno še nekoliko obupani in zaskrbljeni, ker jim doslej še ni uspelo dobiti konja, ki bo na sprevodu vlekel »kraljevski voz«.

Na letošnjem Kraškem pustnem sprevodu bo sodelovalo 9 vasi. Kaj so letos izbrali za temo, pa nam povedo njihova gesla: »Skupaj v Evropo« (Bazovica), »Juraššik pork« (Salež-Zgonik), »Domači cigani« (Sv. Ivan), »Svet v malem« (Podlonjer), »Genetika 2000 – vsi enaki?« (Šempolaj), »Buh nam dej zdravje« (Opčine-ŠK Brdina), »Berlus est Berlus« (Praprot), »Zapeljiva kača« (Trnovca) in še »Bilo je nekoč« (po enoletnem premoru se pod tem geslom vrača skupina s Proseka in Kontovela).

Od skupin, ki bodo letos sodelovale na 27. Kraškem pustu, pa so za sedaj znane 3 in sicer Jabadadu s Prebenega pod geslom »Asterix«, skupina s Piščancev in Lajnarjev z »Miško vasjo« in KD »F. Prešeren« iz Boljunca »Ali Baba, 40 tatov in več...«.

(hj)

Spet izšel Galeb

Slovenski otroci iz osnovnih in srednjih šol so pred nekaj dnevi dobili najnovejšo 5. številko revije Galeb, ki izhaja v Trstu. Tudi tokrat bo re-

vija razveselila otroke s prelepimi ilustracijami, delo pretežno domačih avtorjev kot so Vesna Benedetič, Klavdij Palčič, Magda Tavčar, Barbara Boneta, pa tudi med avtorji pravljic, pripovedk in pesmic je več znanih imen z naših krajev. Vsebinsko te številke Galeba so med drugimi sooblikovali Marko Kravos, Berta Golob, Monika Sulli in Vera Poljšak. Tudi tokrat ne manjka nekaj križank in ugank, v reviji pa je še kuharski recept, jezikovni kotiček, kratek zapis o težkem življenju škedenjskih krušaric ter priljubljena rubrika »Šolarji pišejo«. Učence 3. in 4. razreda OŠ »Josip Jurčič« iz Devina je tako prevzela pravljica Marjana Tomšiča »Vrtnar«, ki je bila objavljena v tretji številki Galeba, da so, vsak po svoje, napisali tej pravljici konec, takega, kakršnega bi sami želeli. Nekaj pesmic o zimi ter razmišljanj o lastnem imenu pa so za to številko revije napisali osnovnošolčki iz OŠ Dobrovo v Brdih.

Mesto zgoniškega župana je prevzela Tamara Blažina

Zgoniška županja Tamara Blažina

Po odstopu dosedanjega dolgoletnega zgoniškega župana Miloša Budina je to mesto prvič v zgodovini prevzela ženska. Do konca mandatne dobe, torej približno leto in pol, bo občino vodila Tamara Blažina. Budin je svoj odstop utemeljil s preobremenjenostjo zaradi nalog, ki mu jih nalaga vloga podpredsednika v deželni svet.

Nova županja je že predstavila svoj program in odbor, ki ga bosta, poleg dosedanjih odbornikov Luciana Miliča in Rada Miliča — sestavljala še dva nova člana, Bruno Pegan in Alenka Obad. Novi odbor si še ni porazdelil funkcij.

V razpravo je na prvi seji novega občinskega sveta posegel tudi svetovalec Slovenske skupnosti Jožko Gruden, ki je med drugim ocenil, da je program precej ohlapen in splošen, tako, da ga je mogoče sproti prilagajati. Ssk, je dejal, bo zato za vsako točko programa posebej odločala, če naj pobude podpre ali pa jim nasprotuje. »Slovenska stranka je bila vabljen na sestanek z upravo, kjer so nam ponudili mesto v odboru, na sestanku pa smo slišali, da se je uprava sestala tudi s komunistično prenovo, ki ni zastopana v občinskem svetu«, je de-

jal Gruden. »Ni prav, da ravno v tem trenutku, ko imajo stranke manj teže kot so jo imele še do pred nedavnim, sprejme naša občina odbornike na strankarski osnovi. Izbira bi morala temeljiti na sposobnostih kandidata, tako naj bi vsaj bilo po novih pravilih.«

Predvsem pa je nujno, je še dejal Gruden, da začnemo že sedaj razmišljati o novih volitvah, ki bodo spomladi prihodnjega leta. »Volilna pravila bodo, kot kaže, različna, namesto dosedanjih 15 svetovalcev pa jih bo v zgoniškem občinskem svetu sedelo le 12. Od teh naj bi jih 8 pripadlo zmagovalni listi, 4 pa ostalim strankam. Med temi bo verjetno tudi pripadnik italijanske narodnosti, po vsej verjetnosti predstavnik kake Slovenecem nenaklonjene politične sile. Tudi zaradi tega bo treba že sedaj začeti s konkretnim delom, ki bo omogočil čimbolj smotrni in učinkoviti nastop vseh Slovencev na prihodnjih občinskih volitvah.«

V ponedeljek, 7. februarja, bo v Društvu slovenskih izobražencev v ulici Donizetti 3 v Trstu govoril dr. Jože Krašovec na temo »Kolektivna kaznen v stari zavezi«. Začetek ob 20.30.

Peterle in Pedronetto na novoletnem srečanju Ssk na Plešivem pri Krminu

Kot je postala že tradicija, je Slovenska skupnost priredila v soboto, 29. januarja, novoletno srečanje v Gradnikovi kleti na Plešivem pri Krminu. V teh sijajnih kletnih prostorih se je zbralo veliko predstavnikov, somišljenikov in prijateljev slovenske stranke, kakor tudi drugi ugledni predstavniki političnega, gospodarskega in kulturnega življenja Slovencev v Italiji, od Milj do Trbiža, častna gosta pa sta bila novi podpredsednik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine Giancarlo Pedronetto ter podpredsednik slovenske vlade in hkrati njen zunanji minister Lojze Peterle, ki je sicer na Plešivem na novoletnih srečanjih Ssk že nekajkrat bil.

Pedronetto je v priložnostnem nagovoru izrazil veliko zavzetost nove deželne uprave za reševanje odprtih problemov slovenske manjšine in sploh vseh manjšinskih skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini, pri čemer je prišla do izraza tudi njegova strankarska pripadnost Furlanski avtonomistični ligi (LAF). Pedronetto je dejal, da bi morali manjšinski jeziki v naši deželi postati uradni in resnično enakopravni italijanščini. Podpredsednik deželne vlade se je zavzel tudi za vsestransko okrepitev sodelovanja s Slovenijo, glede novega deželnega volilnega zakona pa je izrazil prepričanje, da bi moral zagotoviti prisotnost slovenske manjšine v bodočih deželnih skupščinah.

Tako je bilo na novoletnem srečanju Ssk na Plešivem (foto S. Reportage)

V Trstu predstavili knjigo Adrijana Pahorja

Krožek za družbena vprašanja »Virgil Šček« iz Trsta je v četrtek, 27. januarja, priredil v Peterlinovi dvorani v Trstu predstavitev diplomske naloge prof. Adrijana Pahorja z naslovom »Somrak svobodnega tržaškega ozemlja in samostojne slovenske stranke« (1952-1954). Avtor je raziskavo napisal pod mentorstvom prof. Jožeta Pirjevca, ki je o knjigi na večeru v Peterlinovi dvorani tudi obširneje spregovoril. O pobudi krožka pa je nekaj besed povedal predsednik »Ščeka« dr. Rafko Dolhar, ki je med drugim dejal, da bo kmalu na vrsti predstavitev še ene knjige o »tržaškem vprašanju«, diplomske naloge prof. Brune Ciani o dveh letih 1954-56.

Prizor s predstavitve knjige Adrijana Pahorja v Peterlinovi dvorani v Trstu. Na sliki so: (z desne) avtor, R. Dolhar in J. Pirjavec (foto Kroma)

Posebno pozornost za probleme Slovencev v Italiji je potrdil tudi minister Peterle. Menil je, da so se stvari v zadnjih časih vendarle začele premikati v pravo smer, pa čeprav počasi. Pri tem se je nanašal na Slovenecem ugodnejše politične razmere po zadnjih krajevnih volitvah na Tržaškem, pa tudi na pogovore med Italijo in Slovenijo za tako imenovano posodobitev Osimskih sporazumov. Sploh je Peterle pozitivno ocenil uveljavljanje Slovenije in z njo Slovencev na evropskem in še širšem političnem prizorišču. Tega osnovnega trenda nam ne smejo zamegliti bolj ali manj trenutni zapleti in afere, je podčrtal Peterle, ki je zagotovil, da v svojem delovanju ne bo opustil nobene priložnosti za utrjevanje enakopravnega in prijateljskega sožitja med narodi v tem delu Evrope.

V imenu Ssk sta prisotne nagovorila uvodoma predsednik Marjan Terpin, ob sklepu pa tajnik Ivo Jevnikar. Oba sta se dotaknila žgoče problematike skorajšnjih parlamentarnih volitev in poudarila potrebo, da bi se na njih Slovenci predstavili čim bolj enotno, to je s skupnimi programskimi predlogi in kandidati. Jevnikar je dejal, da bi to predstavljalo tudi najboljše izhodiščno točko za to, da bi se v no-

Slovensko Katoliško Prosvetno Društvo
Francišek B. Sedej - Števerjan

vabi na

PREŠERNOVO PROSLAVO

ki bo v Sedejevem Domu
v Števerjanu
v torek, 8. februarja 1994,
s pričetkom ob 20.30.

Sodelujejo:

gledališki igralec Stane Raztresen
Fantovski oktet iz Dornberga

V Trstu in Gorici skupna proslava ob Dnevu slovenske kulture

Zveza slovenskih kulturnih društev iz Gorice, Trsta in Benečije, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta so tudi letos zastavile svoje sile in pripravile skupno proslavo ob Dnevu slovenske kulture. Prireditelj bo ističasno v nedeljo, 6. februarja 1994, ob 17. uri v goriškem Katoliškem domu in tržaškem Kulturnem domu.

Kulturna manifestacija bo uvedla vrsto Prešernovih proslav na Goriškem, Tržaškem in Benečiji in nosi naslov »Ljubim jih, te preproste besede«. Za besedilo je preskrbel Jurij Paljk, ki je izbral dela Ivana Trinka, Alojza Gradnika, Filiberta Benedetiča, Ljubke Šorlijeve, Tomeka Vetriha, Vinke Beličiča, Iga Grudna, Jakoba Ukmarja, Miroslava Košute in Borisa Pangerca.

Na goriški kulturni slovesnosti, ki jo je režijsko oblikoval Emil Aberšek, bodo sodelovali mešani pevski zbor Oton Župančič iz Štandreža (vodi ga Miran Rustja), mešani pevski zbor Podgora (vodi Mirko Špacapan) in ženska glasbena skupina iz Režije, Rože majave.

Ob pevskih skupinah bodo nastopili tudi člani goriške Gledališke šole in Odra 90 — Simon Dobravec, Luiza Gergolet, Sara Hoban, Vesna Tomšič, Tamara Kosič in Jan Leopoli.

Za glasbeno spremljavo bo poskrbela Valentina Pavilo.

Slavnostni govornik na nedeljski proslavi bo umetnostni kritik in ravnatelj slovenskega klasičnega liceja Primož Trubar, prof. Milko Renner.

Prvi občni zbor SDGZ - Gorica

V konferenčni dvorani Trgovinske zbornice v Gorici bo v petek, 4. februarja, prvi občni zbor Slovenskega deželnega gospodarskega združenja — Gorica. Srečanje se bo pričelo ob 19. uri (oziroma ob 19.30 v drugem sklicanju). Na dnevnem redu je poročilo v.d. predsednika Hadrijana Corsija, poročilo direktorja Igorja Orla ter načelnikov štirih sekcij, ki delujejo v okviru SDGZ iz Gorice, to je gostinske ter sekcij za zunanjo trgovino, za malo trgovino in za obrtniške dejavnosti.

Zasedanje je še toliko bolj pomembno zato, ker je to prvi občni zbor, odkar se je Slovensko deželno gospodarsko združenje iz Gorice osamosvojilo, je povedal direktor Igor Orel. Do tega je prišlo aprila predlansko leto. Poleg izvolitve novega odbora bodo člani nakazali smerice za bodoče delovanje združenja. Govorili bodo o ojačenju kadrov, potrebi po novem zagonu, predstavili bodo razne pobude in načrte ter skušali najti nekaj svežih idej in predlogov za uveljavitev združenja v goriškem okolju. Posebno pozornost bodo udeleženci občnega zbora SDGZ — Gorica, ki šteje 250 članov, posvetili delovanju štirih sekcij, posebno tistim, ki jih je sedanja gospodarska kriza najbolj prizadela. V največjih težavah se mala trgovina, zunanja trgovina pa si je v zadnjem času opomogla, saj se je reorganizirala in našla nova tržišča. Tudi obrtniška sekcija, je še povedal Orel, precej dobro deluje, čeprav je mogoče krizo opaziti tudi na tem področju, še najbolj pa se je v tem času »obdržali« gostinci.

Karlo Mučič

Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja z igro »Zbeži od žene« v SSG

Komedija zapletov in zmešnjav

Podatke o komediji »Zbeži od žene« angleškega dramatika Raya Cooneya povzemam po gledališkem listu iz sezone 1992/93, ko je gledališki ansambel Prešernovega gledališča iz Kranja uprizoril slovensko prazvedbo komedije.

Prevod Milan Jesih, režija Zvone Šedlbauer, dramaturgija in asistenca režije Ira Ratej, scenografija Slavica Radovič in Lenka Erak, kostumografija Slavica Radovič in Jana Čoh, lektoriranje Rudenka Nabergoj, glasba Urban Koder.

Igrajo: Bernarda Oman (Mary Smith), Judita Zidar (Barbara Smith), Dare Valič (John Smith), Milan Kenda (detektiv Troughton), Tine Oman (Stanley Gardner), Matjaž Višnar

to alternativa poplitveni televizijski kulturi. Situacijska komika, kalejdoskop mogočih in nemogočih zapletov, ki se sprožijo preko telefona, besedni dovtipi, zlasti na račun homoseksualcev — vse to lahko gledalca morda tudi zabava, a preveč me spominja na banalnost nekaterih televizijskih programov. Ne čudim se torej, da angleška kritika krstne uprizoritve dela leta 1982 najprej v Gildfordu, potem pa v Londonu ni ocenila zelo pohvalno.

Gospod John Smith (Dare Valič) si je privoščil kar dve ženi naenkrat ter je ob spletu naključij in okoliščin v svoje laži vpletel prijatelja Stanleya Gardnerja, ki ga je z realistično preprostostjo interpretiral Tine Oman.

(časnikar in Bobby Franklin), Pavel Rakovec (detektiv Porterhouse).

Med ogledom Cooneyeve komedije zapletov in zmešnjav, osnovane zlasti na situacijski komiki, sem se počutila skoraj nekako takole, kot če bi pred mojimi očmi migotali prizori nekaterih televizijskih varietejskih in podobnih oddaj. Da se razumemo, naprave za daljinsko upravljanje nisem naravnavala sama, ampak jo je zame dramatik Cooney oziroma režiser. Saj veste, kako poteka »zapping«, kot ga s tujko imenujejo Italijani.

Zdaj ti pred očmi poskakujejo plesalke z bebastim nasmehom in skandirajo zadnje sobotno geslo, trenutek nato naklada svoja globokoumna življenjska opažanja nesojeni filozof Sgarbi, spet nato kaka seksi igralka resno razkriva v sobotni oddaji svoje intimne zadeve. No, v Cooneyevi komediji je bilo malo vsega tega: skakanja in tekanja, sprenevedanja in hihanja, varanja in laži, odrski poutpourri pa je bil začinjen predvsem z ironijo na račun zakonskega življenja in homoerotičnih nagnjenj.

Če se v soboto ali nedeljo že odločiš za gledališko predstavo, naj bo

Smith je s svojo bigamijo spravil v zagato kar nekaj ljudi, vključno dva detektiva narednika, le da resnica ne bi prišla na dan.

Naposled pa je moral zaradi nesporazumov in zmešnjave objasniti svoj položaj. In ko je vsem razodel, da je poročen tako z včasih histerično črnolasko Mary kot tudi z zaperljivo blondinko Barbaro, mu nihče ni verjel. Ali naj torej še nadalje igra, laže, si izmišljuje izgovore in se pretvarja? Saj ni zato, da bi v fejdovski naravnani komediji iskali kako sporočilo, a vendar imaš vtis, da se bolj izplača biti lažnivec in prevarant kot pa poštenjak.

Lahkotnost predstave so poudarjali tako rožnato obarvana salonska scena kot tudi primerno izbrani kostumi. Prozorni neglizžeji, jabolčno zeleni odtenki Maryjine garderobe in rumene obleke sončno žareče in eksuberantne Barbare so vsekakor vzbujali estetsko zadoščenje. In to je, ob prizadevnosti igralskega ansambla, ki v tekstu ni imel opore za značajsko poglobitev odrskih likov, tudi vse.

Majda Artač Sturma

Čedad - nova številka Trinkovega koledarja

V petek zvečer 28.1.94 je bila na lepem sedežu društva Ivan Trinka predstavitev »Trinkovega koledarja«, ki ga je izdalo istoimensko društvo in založila zadruga Lipa. Zbornik je letos obogaten s črno belimi posnetki beneških cerkvenih motivov goriško-beneškega umetnika Hijacinta Jussa, ki jih bo te dni tudi razstavljajal v Katoliški knjigarni v Gorici. O knjigi sta spregovorila urednika Marino Vrtovec in Živa Gruden. Oba sta poudarila pomembnost te pobude, ki je namenjena zlasti beneškemu ljudstvu in o povezavi koledarja s celim slovenskim prostorom. O številnih člankih so spregovorili tudi duhovnika Božo Zuanella in Franc Rupnik. Prvi je izrazil mnenje, da je treba do-

dati koledarju povzetek v italijanščini, drugi pa je spregovoril o svojem prispevku in o drugih raziskavah, ki jih bo treba še opraviti.

V bogati razpravi, v kateri je prišla do izraza predvsem pomembnost ohranitve domačega narečja, je bilo izrečenih še mnogo idej. Upajmo, da bodo pripomogle k še večji uveljavitvi tega zanimivega koledarja. Večera se je udeležil tudi predstavnik ministrstva za kulturo RS Božidar Premrl predvsem kot vezni člen z matično domovino. »Trinkov koledar« je tudi lepo grafično oblikovan. Za to je poskrbel Pavel Petričič. Knjigo lahko dobimo tudi v slovenskih knjigarnah v Gorici in Trstu.

Stvarne pravice in stvarno pravo v vsakdanji rabi

Pri založbi Gospodarski vestnik v Ljubljani je konec lanskega leta izšla obsežna strokovna knjiga na 536 straneh, z naslovom *Stvarno pravo*, ki jo je napisal Tone Frantar, uredil pa Dušan Skok. Delo, ki obravnava stvarne pravice, posest, nujne poti, meje in problematiko kmetijskih zemljišč, je praktičnega pomena ne samo za vsako podjetje ampak skoraj za vsako kmetijstvo oziroma kmetijo. Avtor je gradivo zaokrožil na več delov. Pri varstvu lastninske pravice je uvodoma prikazal najpomembnejše člene slovenske ustave, kakor tudi več členov iz Zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih. Takoj zatem pa je podal več primerov tožb s komentarjem ter prikazal sodno prakso na tem področju. Za vsakdanjo prakso je izrednega pomena, da poznamo varstvo služnostne pravice. Tisti, ki jim je to področje novo, bodo z branjem te knjige oziroma priročnika na enostaven in hiter način spoznali osnovna pravila, zakonodajo in več tožbenih primerov z navedbo sodne prakse. Podobno je tudi pri varstvu zastavne pravice na nepremičninah.

Slovenske kmete gotovo zanima zakonodaja o kmetijskih zemljiščih — prednostna pravica nakupa. Avtor je poleg ustrezne zakonodaje postregel s številnimi primeri tožb s komentarjem in sodno prakso. Podobno je obdelal tudi nujne (zasilne) poti. Za mnoge bralce in za vsakdanjo rabo pa bo zanimivo tudi vprašanje **ureditve meje**, ki je med sosedi večkrat predmet spotikanj in sporov.

Prejšnja skupna država in njena specifična socialna razmerja, ki so bila poimenovana kot razmerja združenega dela, so sedaj za Slovenijo zgodovina. Kljub temu je v tej knjigi omenjenih tudi nekaj pravnih mnenj sodišč nekdanje skupne države. Na ta način je informacija o uporabi istih zakonov in reševanju takrat sorodnih problemov popolnejša, bralcu pa sta omogočena kritična analiza in zavzemanje lastnega stališča do posameznega problema.

dr. Gabrijel Devetak

Uspeh pianista Gadžijeva v Gorici

Nedavno je v Gorici nastopil v okviru koncertne sezone Slovenskega centra za glasbeno vzgojo E. Komel in Glasbene matice pianist Sijavuš Gadžijev, po rodu iz Azerbajdžana, sicer pa profesor na konservatoriju v Moskvi. Izvajal je vrsto del skladateljev dunajske klasike, ki so F. J. Haydn, W. A. Mozart in L. v. Beethoven.

Tako je najprej predstavil tri Mozartove skladbe, in sicer Fantazijo v d-molu in Fantazijo v c-molu, pa še Rondò v D-duru. Sledila je Haydnova Sonata v c-molu. V drugem delu pa sta bili na sporedu dve Beethovnovi sonati in sicer v F-duru in v f-molu (*Appassionata*).

Pianist Gadžijev je s svojim izvajanjem pokazal dovršeno tehniko ter občutljivo interpretacijo. Na koncu

je moral dodati še nekaj krajših skladb. Na prihodnjem koncertu, ki bo meseca marca, bodo na sporedu dela za flavto in kitaro.

* * *

Prof. Sama Pahorja so prejšnji teden na preturi oprostili obtožbe, da je povzročil preplah med silami javnega reda na dan volitev 5. aprila lani. Pretorka Manila Salvà je razsodila da »dejanje ne obstaja«. Zgodilo se je namreč to, da je prof. Pahor, ki je hotel protestirati zaradi vedenja odgovornih na volilnem sedežu na Katinari, potem, ko so se ga na prefekturi hoteli znebiti rekoč, da so uradi zaprti, vprašal, če bi mu tako odgovorili tudi v primeru, ko bi na kakem volilnem sedežu gorelo. Stražar pa je sprožil alarm, češ, da neke res gori...

Na tržaškem razstavišču pri Montebellu bodo do 6. februarja na ogled orjaške živali iz pradžavine — največji dinosaver meri kar 13 metrov. Pošasti iz »Jurskega parka« se premikajo in oddajajo od sebe grozljive glasove. Izdelane so v glavnem iz kovine in plastike, naročilo pa jih je avstrijsko podjetje Dino's. Razstava je imela po vsej Evropi ogromen uspeh tako med otroci kot odraslimi. V Trstu si je dinosavre mogoče ogledati vsak dan od 10. do 19. ure. Na sliki: »živi« dinosaver na tržaškem razstavišču (foto Kroma)

Peterle in Pedronetto na novoletnem srečanju...

◀▶▶▶▶

vem parlamentu končno premaknila z mrtve točke že tolikokrat obljubljena zaščita naše narodnostne skupnosti. Deželni tajnik Ssk je ob tem potrdil negativno oceno najnovejšega vladnega zakonskega osnutka o tej problematiki, ki sicer nosi ime po ministru Palladinu, v resnici pa gre za le v redkih aspektih dopolnjen Maccanicov osnutek.

Jevnikar je na srečanju tudi počastil spomin treh časnikarjev tržaškega sedeža italijanske televizije RAI, ki so v petek umrli v Mostarju kot žrtve vojnega besa, in sicer Saše Ote, Marca Lucchette in Daria D'Angela. Dejal je, da si čisto konkretno predstavlja, kako bi tisti hip lahko bil na srečanju na Plešivem tudi Saša s svojo televizijsko kamero, kot že tolikokrat v preteklosti. Jevnikar je izrazil upanje, da bi se ljudje končno že rešili strašnega biča vojne, prizadetim svojem pa je izrazil občuteno sožalje.

Uvodnim nagovorom je sledila sproščena družabnost ob bogato obloženih mizah gostoljubne gospe Romane Gradnik ter njenih hčera. Kot pomeni, je srečanje nudilo lepo priložnost za okrepitev starih in navezavo novih stikov med političnimi in drugimi javnimi delavci iz širšega obmejnega prostora. Tragedija v Mostarju pa je sicer prijetnemu večeru vseskozi primešala nekaj grenkobe.

* * *

Tržaški župan Riccardo Illy je obljubil, da bodo razlašeni lastniki zemlje na Kolonkovcu, končno, po večletnem čakanju, le dobili odškodnino. Tako je župan povedal predsedniku kmetijske zadruge Borisu Mihaliču, ko je prejšnji teden obiskal prostore zadruge. Riccardo Illy je pokazal zanimanje tudi za druge načrte in predloge za razvoj kmetijske dejavnosti na Tržaškem.

Jurij Paljk

O »najbolj odprti« meji v Evropi

Skorajda odkar živim in se tega zavedam, se spominjam besede odprta meja in tega je sedaj gotovo že trideset let, mojega spominjanja namreč. In odprte meje tudi.

Ker sem svojo mladost, bolje: otroška leta, preživel na Vipavskem, sem nekaj časa gledal »najbolj odprto mejo v Evropi«, kot smo mejo med Jugoslavijo in Italijo vsi takrat klicali, z druge strani in ena glavnih stvari, ki sem jih že takrat videl, je bila ta, da je bila ta meja zelo odprta za italijanske državljane, malo manj pa za jugoslovanske. Pozneje je prišlo do še večjega odpiranja meje, a ne morem reči, da sem kdajkoli zares verjel v to odprto mejo in pozneje sem se tudi prepričal, da je ta odprta meja samo ena od tistih praznih političnih floskul, s katero so me hranili, ko sem bil še otrok, in podobno kot mene so v to politično laž prepričevali vse ljudi, večina je tudi verjela vanjo.

Spominjam se razočaranja ljudi iz bivše Jugoslavije, Slovencev, ki sem jih vodil na izlet na Češko, kjer smo na meji čakali tudi po pet do osem ur samo zato, ker se nekemu češkemu oficirju ni dalo pregledati naših potnih listov, in zato, ker so bili Čehi nevoščljivi Jugoslovanom, ki so lahko potovali po svetu, oni pa so lahko potovali samo v svoji državi in na Vzhodu, že za prihod v Jugoslavijo so morali imeti posebna dovoljenja in biti zato politično moralno neoporečni, kot, recimo, vse do pet let nazaj vsi časnikarji in vsi ljudje

na vodilnih mestih v Sloveniji. Na takratni avstrijsko-češkoslovaški meji je bilo veliko razočaranja predvsem zato, ker smo šele tam ugotavljali, kako je naš, jugoslovanski model socializma veliko bolj človeški, vsaj tako se nam je zdelo. Še večje razočaranje pa je sledilo na istem izletu, ko smo se vračali in nas na avstrijsko-italijanski meji ni nihče niti pogledal, nihče ni nikdar gledal, če imamo kaj prijaviti, če pa je kdo kdaj prišel na avtobus, so bili to italijanski cariniki, ki so bolj kot drugo gledali naše plavolase punce in njihova minikrilca ali pa njihove malce pretesne majice. Tisto razočaranje je bilo veliko hujše, ker smo začutili, da smo prevarani doma, kjer nam blejajo brez konca in kraja o tem, kako je med Jugoslavijo in Italijo najbolj odprta meja na svetu, a smo se na lastne oči prepričali v to, da so take trditve samo lažne pravljice.

Sedaj pa k naši odprti meji, o kateri tudi na Goriškem veliko govorijo, vsaj veliko se je govorilo podolgem in počez, zadnje čase res malo manj, a vseeno. Odprta meja med sedanjo Slovenijo in Italijo bi prav na Goriškem pomenila veliko večji zagon za majhno gospodarstvo in druge dejavnosti, če bi bila res odprta, kar pa po mojem mnenju še zdaleč ni in niti v tako kratkem času ne bo. Ne vem, če tudi vi poslušate naše in predvsem italijanske politike, ko se srečujejo ob meji in obljublajo in se jim med cedi iz ust in govorijo o sožitju in vsem mogočem, o vsem, česar še ni bilo in tudi nikdar ne bo. Italijanski politiki so v tem izjemni, saj doma rovarijo na račun sosedov in jim tja pošiljajo vojaške enote, da okrepijo nadzor »na najbolj vzhodni in nevarni meji«, ker je tam še vojna, o Sloveniji še vedno govorijo kot o bivši Jugoslaviji itd., ko pa pridejo v slovenska Brda ali pa v Novo Gorico, takoj spet z medom na ustih blebetajo prazne stvari o tem, kako so zaslužni za do-

Ervin Mezgec o trudu in uspehih smučarske selekcije ZSŠDI

»Letos so rezultati boljši, kot smo si lahko pričakovali«

Ervin Mezgec, letnik 1951, je blagajnik in odgovoren za tisk pri smučarski selekciji Zveze slovenskih športnih društev v Italiji — Indules. Gre za združeno zamejsko smučarsko ekipo, pri kateri tekmujejo in trenirajo naši najboljši atleti v mladinskih kategorijah. Mezgec se je ukvarjal še z nogometom in ping-pongom in sicer pri tržaškem Don Boscu. Konec šestdesetih let je med drugim igral nogomet v isti ekipi kot Bianco in Bembo, ki sta nato prestopila v mladinske vrste turinskega Juventusa. Postal je tudi pokrajinski proak v namiznem tenisu. Nato je bil dolgoletni odbornik pri »zlatem«
Jadraniu.

Vprašali smo ga, zakaj in kako se je začel ukvarjati s smučanjem.

Z združeno zamejsko selekcijo sem se začel ukvarjati pred približno 6 leti, ko sta vanjo prestopili moji hčerki. Želel sem nuditi svojo pomoč in doprinos tedanjim odbornikom, kajti smučarska dejavnost zahteva velik trud in znatna organizacijska bremena. Predvsem z organizacijskega vidika je bilo potrebno marsikaj izboljšati, zato da bi se lahko enakovredno merili z italijanskimi društvi.

Koliko tekmovalcev šteje združena zamejska smučarska ekipa in kdo jo trenira?

Selekcijo ZSŠDI — Indules sestavlja 18 atletov, in sicer dva v baby kategoriji, dve cicibanki, štirje cicibani, ena deklica, en deček, dve naraščajnici, ena mladinka in štirje mladinci. Vodijo jo trije vrhunski trenerji iz Slovenije, in sicer demonstratorji Dušan Videmšek, Boštjan Gasperšič — slednji je poletni treniral slovensko reprezentantko Katjo Koren — in Matjaž Martinšič, ki je na Vrhnikih treniral sedaj poškodovano Katjo Suhadolc, v sodelovanju z domačim trenerjem Andrejem Švabom.

Velik trud tekmovalcev, trenerjev in odbornikov je bil še zlasti v začetku te nove sezone poplačan z dobrimi dosežki. Bi

nam lahko navedel najpomembnejše rezultate?

Letos so rezultati veliko boljši kot smo si lahko sploh pričakovali. Menim, da gre to pripisati tudi dobri organizaciji. Startali smo s ciljem, da čimveč tekmovalcev uvrstimo med prvo desetorico. V prvi tekmi v kategoriji baby se je naša tekmovalka Mateja Paulina uvrstila na drugo mesto, nedeljo zatem pa je Ingrid Bianchi med deklicami stopila na tretjo stopničko. Med naraščajnicami sta se dvojčici Mezgec uvrstili Fiona na 4. in Karin na 5. mesto, Valentina Šuber pa je bila med mladinkami dvakrat

peta. Gre vsekakor za rezultate v deželni konkurenci.

Nastopi združene ekipe na tako pomembnih tekmovanjih prav gotovo zahtevajo velik napor, pa tudi izdatna finančna bremena. Kako rešujete zlasti zadnje vprašanje?

Finančna bremena slonijo skoraj v celoti na ramenih posameznih društev in staršev. Naš pokrovitelj Indules le delno krije stroške trenerjev.

Organizacijski napor je zelo velik. Dovolj je, da pomislimo, da nastopajo naši tekmovalci v treh različnih kategorijah, ponavadi tudi na različnih tekmovalnih sedežih. Že v začetku tedna je treba zato pomisliti na prevoz in spremljevalce. Ko se po tekmovanju ob nedeljah zvečer vračaš domov, pa se moraš že pripravljati na naslednji nastop. Včasih so tekme tudi ob petkih in sobotah ali celo ob ponedeljkih, kar je še bolj komplicirano. Razumljivo, da smo ob koncu smučarske sezone zelo utrujeni in komaj pričakujemo nekajmesečni oddih.

Kakšne so perspektive v tej sezoni za Vašo ekipo in kakšni so načrti?

Želimo, da bi se čimveč naših tekmovalcev kvalificiralo v deželni finale. Že lani smo dosegli zelo dobre rezultate, saj se jih je uvrstilo kar 16. Ponovitev lanskega dosežka bi pomenila uspeh. V prihodnosti nameravamo posvetiti čimvečjo pozornost mlajšim atletom, ker so z njimi, zaradi manjše konkurence, lažje dosegljivi boljši rezultati.

Pogovarjal se je Darko Bradassi

Dan odprtih vrat na Opčinah

V nedeljo, 30. januarja, je bil v Marijanišču na Opčinah Dan odprtih vrat. Nanj so bili vabljeni vsi dobrotniki in prijatelji tega centra, kjer med drugim potekajo zelo pomembne dejavnosti za vzgojo naše mladine. V župnijski cerkvi na Opčinah je bila zjutraj slovesna maša ob 25-letnici duhovništva g. Franca Pohajača, ustanovitelja in voditelja znanih openskih zborov Vesela Pomlad.

Udeležence Dneva odprtih vrat na Opčinah so prireditelji seznanili tudi s potekom potrebnih obnovitvenih del v Marijanišču in povedali, da bodo tudi v bodoče potrebovali pomoč dobrotnikov, saj drugače ne bodo zmogli finančnega bremena za dela.

* * *

Z bencinskimi boni tokrat Tržačani res niso imeli sreče. Ker je Trgovinska zbornica ugotovila, da so bili nepravilno tiskani in da jih je zaradi tega lahko ponarejati, so boni, ki so jih mnogi po dolgem čakanju pred občinskimi izpostavami že dvignili, neveljavni. Treba bo torej počakati, da tiskajo nove. To naj bi se zgodilo sredi februarja. Do takrat je le treba imeti potrpljenje, stare bone pa shraniti, saj jih bo moral vsakdo, ki bo prišel po nove, vrniti.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST«
Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954,
štev. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Ivo Jevnikar,
Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni
in odgovorni urednik), Miro Oppelt,
Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij
Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst,
tel. 040/772151.

Član Zdrúženje periodičnega
tiska v Italiji

bre sosedske odnose, za odprto mejo in za sožitje. Na bruhanje mi gre, ko jih poslušam, še v Gorici ni nikogar od njih, ki bi se naučil nekaj besed po slovensko, kaj šele drugod, neverjetni provincialci so in recimo no že enkrat na glas: Slovencev ne marajo, bojijo se nas, ker jim še vedno pomenimo slovensko nevarnost ali pa kaj drugega, ne marajo nas preveč. O tem mislim, da ni nobenega dvoma, saj nas nikjer več ne omenjajo, govorijo sicer o zaščitah nekih manjšin, ko pa gre zares, takrat potegnejo vse besede nekam nazaj, Slovencev pa nikdar niti ne omenijo, kot da smo nekakšen zrak ali pa megla.

In tu je spet ta odprta meja, ki ni odprta meja, v to se lahko prepričate tudi sami, ko greste na mejni prehod in tam vidite carinike, kako vas dobesedno zafrkavajo s tem, da delajo nalašč tako počasi, da vam žrejo živce, ko ponižno čakate v dolgi vrsti v Vrtojbi ali pa pri Rdeči hiši. Slovenija je zelo pametno poskrbela, da se sedaj slovenski cariniki, med katerimi je še vedno nekaj prejšnjih carinikov neslovenske narodnosti, obnašajo dostojno in lepo, uglajeni so in vljudni, tudi hitri. Kaj pa Italija? Tukaj pa je nekaj obupnega že dejstvo, da imajo večino ljudi na meji, ki so vse prej kot delavni, tako počasi se vedejo in tako počasi delajo, da je to nekaj nezaslišanega. Jaz sem mnenja, da to počno nalašč, da bi ljudi odvrnili od tega, da bi šli v Slovenijo, a tega ne smem reči na glas, ker me potem lahko kdo prijavi sodnim oblastem, kot so italijanski cariniki prijavi sodniku mojega prijatelja, ki jim je rekel, da niti v tako imenovanem Tretjem svetu še ni videl tako počasnih carinikov; prijatelj je lahko to rekel, ker je svetovni popotnik. In potem je moral na sodnijo, da ne rečem drugega. Poleg tega bi rad povedal še nekaj: meni ne bo nihče dopovedal, da te dolge vrste, ki se posebno ob določenih urah ustvarjajo na goriških prehodih, niso načrtne. Ko sem se pozanimal kot čas-

nikar o tem, seveda ni bilo nič, vsi so rekli, da o tem ne vejo ničesar, vrste pa so vseeno še naprej dolge. Na dan svetega Štefana je bilo letos ob dveh zjutraj na vrtojbenskem bloku in pri Rdeči hiši potrebno čakati dve uri, da si prišel v Italijo. In to naj bi bila odprta meja! Ja, saj vsi vemo, da so se ljudje vračali iz igralnice v Novi Gorici, ampak ne vemo pa, zakaj jih moraš držati ob dveh zjutraj dve uri na meji. Če to ni nalašč.

Druga stvar, ki jo boste opazili tako pri italijanskih policistih kot pri italijanskih carinikih na goriških blokih, kot pravimo po domače mejnim prehodom, je ta, da še vedno uporabljajo izraz Jugoslavija za Slovenijo in zraven še to, da vas popolnoma nezakonito in neumestno ter nevljudno sprašujejo, kam greste, ali pa, kje ste bili, če ste namenjeni v Slovenijo, ali pa iz nje nazaj prihajate v Italijo. To je tako daleč od evropskega bontona carinikov v severnih državah, kot sta daleč Neapelj in Catania od Bonna in Heidelberga, da ne rečem Haaga ali pa Amsterdam. Ker pa živimo v Gorici, kjer vlada nekakšen omika, bi bilo prav, da bi se je naučili tudi cariniki, ki delajo na Goriškem.

Za konec naj dodamo samo še to: od vedno smo Slovenci v Italiji nekako na prepihu, saj nas gledajo tako Italijani kot Slovenci iz Slovenije s posebnim zanimanjem, nekaj posebnega smo, pa če hočemo ali ne. In prav zato mi je težko, ko poslušam zamejske Slovence, ki govorijo nekako takole: »Veš, sedaj grem po benzino v Jugo.« Tega je dosti, preveč, odločno preveč. Pustimo to, da se v slovenskem jeziku ne more reči, »da grem po benzino«, ker je to tipična italijanska skladnja, motilni element je predvsem tisti »v Jugo«, kjer Jugo stoji za Slovenijo in je poniževalen za Slovence in za Slovenijo. Tega se danes uporablja preveč, veliko preveč. Grdo je to slišati od Italijanov, še grše in dosti bolj podlo pa je to od zamejskih Slovencev. Pravzaprav je to prav nedostojno in nedopustno.